

Luonnos 25.10.2017

Erillisliite 6, asia nro 10
Maakuntahallitus 30.10.2017 § xx

**TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA
2018 – 2019
JA
TALOUSARVIO 2018**

Kainuun liitto

C:

Sisällysluettelo

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	3
2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU.....	5
3.1 Liiton toimintamalli ja johtaminen	5
3.2 Suunnittelujärjestelmä.....	7
3.3 Luottamushenkilöhallinto	7
3.4 Maakunnan yhteistoiminta	8
4. STRATEGISET TAVOITTEET 2018 – 2019	9
4.1 Liiton toimintastrategia	11
4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2018–2019	12
5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2018–2019.....	14
5.1 Tulevaisuus	14
5.2 Maakuntaohjelma – Kainuu-ohjelma.....	14
5.3 Maakuntakaava	15
5.4 Elinkeinot ja aluekehitys.....	15
5.5 Edunajaminen ja yhteistyö	16
5.6 Kansainvälinen toiminta	17
6. MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU 2018–2019	19
7. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA V. 2018–2019	20
7.1 Yleisperustelut.....	20
7.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso	20
7.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma 2018–2019	21
7.4 Henkilöstösuunnitelma 2018.....	28
7.5 Ohjelma- ja kehittämisrahoitus.....	29

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Maakuntauudistuksen valmistelu ja toimeenpano värittävät Kainuun liiton vuoden 2018 toimintaa samalla kun liitto toteuttaa lakisääteiset ja kuntien antamat tehtävät normaalisti.

Maakuntakaavan valmistelu- ja päätösprosessi on tarkoitus toteuttaa sopivasti ennen tulevan maakuntaorganisaation käynnistymistä. Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja logistiikkaan liittyvä muu suunnittelu ja valmistautuminen tulevan maakunnan liikennealan tehtäviin on laajeneva ja osin sisältöalueita mukanaan tuova kenttä. Maakunnan aluerakenteen ja liikennejärjestelmän suunnittelun, maakuntakaavan ja sen toimeenpanon edistämisen sekä aluekehittämisen tulee tulevassa maakunnassa integroida entistä toimivammaksi ja vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi, jota maakunnan omat päätökset ohjaavat.

Maakuntaohjelma valmistuu vuoden 2017 lopulla, mutta sen tiivistelmän ja toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen ovat vuoden 2018 ensimmäisiä tehtäviä. Samalla aluekehittämisen suunnittelupanosta siirretään tulevan maakuntastrategian valmisteluun. Maakuntalain mukainen maakuntastrategia sisältää yhtenä osana alue-, alueiden käytön, elinkeinojen kehittämisen, liikennejärjestelmän sekä ympäristön tilan pitkän aikavälin tavoitteet. Maakuntastrategia hyväksytään vaaleilla valitussa maakuntavaltuustossa vuoden 2019 alkupuolella. Se puolestaan ohjaa maakuntakonsernin palvelujen järjestämisen sekä elinvoimatehtävien suunnittelua.

Maakuntaohjelma on Kainuun liiton oman toiminnan organisoinnin ja priorisoinnin perusta. Maakuntaohjelman toimeenpanoon tulee kohdistaa entistä enemmän omia voimavaroja sekä saada maakunnan yhteistyöverkostot toimiviksi. Kansallinen ja kansainvälinen edunajaminen sekä maakunnan markkinointi ja viestintä ovat keinoja edistää maakuntaohjelman tavoitteita. Suoria kehitysinstrumentteja ovat liiton hallinnoimat rahoitusvälineet, EAKR-, AIKO- ja tulevaisuusrahaston rahoitus hanketoiminnalle. Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön kautta myös ELY-keskuksen rahoitusvälineet ovat osa maakuntaohjelman toimeenpanoa. EU:n ulkoraajaohjelma (CBC Karelia) tärkeimpänä ja muut alueelliset EU-ohjelmat antava lisäpanosta myös Kainuun kehittämiseen. Tuleva maakuntahallinto antaa lähtökohtaisesti nykyistä paremmat edellytyksen koota ja koordinoita näitä useita erilaisia rahoitusvälineitä sekä lisätä maakunnan ulkopuolelta tulevan hankerahoituksen saantoa alueelle. Vuoden 2018 ja 2019 käynnissä olevien ohjelmien hallinnointimekanismit muutetaan maakuntahallinnon rakenteisiin sopiviksi.

Vuoden 2020 alusta aluekehitys- ja alueiden käytön suunnittelun ja toimeenpanon tehtävät rahoitetaan Kainuun maakunnan ns. yleiskatteellisesta rahoituksesta, jonka volyyministä yli 90 % voi kohdentua sote-palvelujen järjestämiseen. Kainuun alue-, maaseutu-, elinkeino- ja yrityskehittämisen kannalta on välttämätön ehto, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen saadaan toteutettua niin kustannustehokkaasti, että muiden palvelujen ja aluekehittämisen resurssit eivät vaarannu. Kun soten, elinkeino- ja yrityspalvelujen osalta järjestäminen ja tuottaminen erotetaan, se tarkoittaa, että uuden maakunnan on pystyttävä omaksuma vahvan järjestäjän rooli. Vuonna 2018 maakunnissa aloitetaan toiminnan ja talouden simulointi. Se tulee ennakoimaan myös Kainuun osalta niitä sopeutus- ja uudelleen organisoitintarpeita, joita maakuntauudistus edellyttää tai mahdollistaa.

Pentti Malinen

2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kainuu-ohjelma määrittelee Kainuun liitolle maakunnan kehittämisen haasteet ja kehittämislinjaukset. Kainuu-ohjelman maakuntasuunnitelmaosio linjaa maakunnan kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä (vuoteen 2035) ja joulukuussa 2017 valtuuston hyväksymä maakuntaohjelma lähiajan (2018–2021) kehittämisen strategiset valinnat.

Kainuun alueellisessa profiilissa korostuvat vahvuuksina luonto, tila, toimivat peruspalvelut ja erilaiset luonnonvarojen monikäyttöön liittyvät resurssit sekä toimiva infrastruktuuri. Nämä yhdessä luovat pohjan aluelähtöiselle ja omaehtoiselle kehittämiselle – erityisesti uutta nousua hakevalle biotaloudelle, globaalisti kasvavalle matkailulle ja kestäväälle kaivannaistoiminnalle sekä Kainuulle luonteville teknologia-aloille. Maakunnan elinkeinorakennetta pyritään muuttamaan kilpailukykyisemmäksi ja iskunkestävämmäksi näitä vahvuusalueita kehittämällä.

Maakuntaan on tullut ja tulossa uusia investointeja, toimeksiantoja, työpaikkoja ja yrityksiä. Yritystoiminnan suhdanteet ja työllisyys kääntyivät vuosina 2015-2016 Kainuussa positiivisiksi. Nopea kasvu on aiheuttanut myös rekrytointivaikeuksia ja työvoimapulaa, jotka ovat kuitenkin merkkejä positiivisesta rakennemuutoksesta. Vuoden 2016 aikana rekrytointivaikeudet pahenivat ja kainuulaiset kokivat muita enemmän ongelmia rekrytoinnissa.

Kainuun lähivuodet ovat erittäin mielenkiintoisia, sillä uusia investointeja on varmistunut ja neuvottelujen alla esim. metsäbiotaloudessa ja kaivostoiminnassa ja rakentamisessa. Data-keskustoimialalla eletään kiinnostavia aikoja. Data-keskus-ekosysteemien yhteyteen voi ennakoita tulevan huomattavan paljon uusia työpaikkoja ja yrityksiä. Samoin peliala kasvaa KAMK:n myötävaikutukselle ja alalle syntyy jatkuvasti nuoria ihmisiä työllistäviä uusia yrityksiä.

Merkittävä osa työssäkäyvistä kainuulaisista on jo kypsässä iässä. Vuonna 2014 Kainuussa asuvasta reilun 27 000 henkilön työllisestä työvoimasta 39 prosenttia oli 50 – 64 vuotta täyttäneitä ja 24 prosenttia 55 – 64 vuotiaita. Lähivuosina merkittävä määrä kainuulaisia työntekijöitä siirtyy eläkkeelle ja työpaikkoja avautuu.

Eläköityminen sekä maakuntaan tulleet ja tulossa olevat investoinnit, kainuulaisten yritysten saamat tilaukset sekä solmimat kaupat luovat työpaikkoja, joihin voidaan kouluttaa ja rekrytoida kainuulaisia sekä houkutella työvoimaa muualta. Työvoiman tarpeen kasvun voi monilla aloilla ennakoita olevan merkittävän suurta. Kainuun pitää todella osata toimia koulutuksessa ja rekrytoinnissa niin viisaasti, ketterästi ja hyvässä yhteistyössä, ettei työvoimapula hidasta investointien toteutumista ja toimialojen kasvua.

Kainuulla on hyvät edellytykset selvittää nopeasti ja ketterästi eteen tulevia ongelmia. Tämä johtuu pienessä maakunnassa maakuntatasolla hyvin toimivasta ennakointi- ja suunnittelujärjestelmästä, hyvästä yhteistyöstä, vastuullisesta toimintakulttuurista, erittäin vahvasta paikallistuntemuksesta sekä korkeasta sosiaalisesta pääomasta. Instituutiot ja kehittämistyötä tukevat infrastruktuurit ovat Kainuussa toimivia.

Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä ja sen kärkialat (matkailu ja palvelut, teknologia-alat, biotalous ja kestävä kaivannaistoiminta) ovat vahvat kehittämisen painopisteet varautumisessa tuleviin, nopeastikin esiin nouseviin haasteisiin. Klusteripohjaisen kehittämisajattelun rinnalla on syytä aktiivisesti hakea uusia kasvun mahdollisuuksia myös uudeltaisista ”toimialakombinaatioista” ja verkostoista – kansainvälistämällä ja rakentamalla kehittämissyhteistyötä myös alueen ulkopuolelle – biotalous on tässä erityisesti avainasemassa.

3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU

3.1 Liiton toimintamalli ja johtaminen

Kainuun liitto edistää kainuulaisten hyvinvointia sekä alueensa kestävästä kehityksestä. Kainuun liitto valvoo kuntalaisten ja kuntien etuja. Kehityskohteina ovat muun muassa toimintaympäristö, elinkeinot ja palvelut. Liitto edistää yhteistyötä maakunnallisessa kehittämisessä olennaisten toimijoiden kanssa. Toteuttaakseen näitä suunnitelmia liiton virasto tekee kehitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä ja toimii jäsenkuntia yhteen sitovana yhteistyöelimenä.

Kainuun liiton perustehtävä ovat vuoden 2015 perussopimuksen mukaan; toimia Kainuussa aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Liitto vastaa alueen yleisestä kehittämisestä maakunnassa, sekä edistää suunnitelmien toteutumista. Rahoitus- ja rakennerahastolain mukaan maakuntaliiton tulee myös toteuttaa EU-ohjelmien mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Maakunnan ulkopuolisista asioista Kainuun liitto vastaa muun muassa lainsäädännön kautta sille määrätystä erinäisistä tehtävistä sekä lisäksi sen jäsenkuntien sille antamista tehtävistä.

Kainuun liiton tulee valvoa maakunnan etua Euroopan politiikan tasolla ja muissa kansainvälisesti relevanteissa yhteyksissä. Tämä ilmenee kumppanuuksien ja yhteistyöverkkojen hoitamisenä maakunnan ulkopuolisessakin toiminnassa (ks. kuvio edunajamisesta).

Liiton tulee myös huolehtia maakunnan ulkopuolisesta positiivisesta tunnettavuudesta sekä kansallisella, että kansainvälisellä tasolla. Jäsen kunnat voivat yhteisesti velvoittaa Kainuun liittoa hoitamaan jotakin erityistehtävää maakunnassa.

Sisäinen toiminta: Kainuun liiton hallintosäännön 1 luvun 2 §:n mukaan maakuntajohtajalla on apunaan vastuualuepäälliköistä ja viestintäpäälliköstä koostuva johtoryhmä.

Vuonna 2015 hyväksytyssä organisaatorakenteessa on maakuntajohtajan alaisuudessa kolme vastuualuetta, joissa kussakin on vastuualueen päällikkö. Vastuualueet jakaantuvat elinkeinot ja aluekehitykseen, alueidenkäyttöön sekä hallintopalveluihin. Edellä mainittujen vastuualueiden lisäksi Kainuun liitossa on viestintätiimi, kansainvälisten asioiden tiimi sekä maakunnan edunajaminen.

Vastuualueet

Elinkeinot ja aluekehityksen perustehtäviin ja tavoitteisiin on asetettu maakuntasuunnitelman laatiminen, maakuntaohjelman laatiminen, toteuttaminen (omalta osaltaan) ja seuranta. Lisäksi vastuualueelle kuuluu myös maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatiminen. Toimintaympäristön muutosten ennakointi, arviointi ja seuranta ovat olennainen osa aluekehitystä, samoin kuin aluekehityslakiin perustuvan kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelu ja toteuttamisen johtaminen sekä koordinaatio Kainuun maakunnassa.

Tämän lisäksi vastuualue osallistuu lailla säädettyyn alueyhteistyöhön Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien välillä. Kansainvälinen yhteistoiminta muiden lähialueiden kanssa kuuluu myös osaksi perustehtäviä samoin kuin edunajaminen yhdessä alueen muiden viranomaisien kanssa sekä muu yhteistoiminta alueen maakuntien kanssa. Muita yhteisesti sovittuja tehtäviä tulee mm. maakuntahallitukselta. Maakuntaudistus vaikuttaa perustehtävään ja erityisesti uuden maakuntaohjelman laadintaprosessiin, joka on ollut käynnissä koko vuoden 2017. Maakuntaohjelma valmistuu vuoden 2017 lopussa ja vuoden 2018 aikana käynnistetään uudelle maakunnalle uuden maakuntastrategian valmistelu.

Alueidenkäytön tehtäviin kuuluvat maakuntakaavoitus, maakuntakaavojen ajan tasalla pitäminen ja kehittäminen. Lisäksi tehtäviin kuuluu yhdyskuntarakenteen, luonnon ja kulttuuriympäristön yleiseen kehitykseen liittyvät ennakointi ja seuranta. Alueidenkäytön tehtäväaluetta ovat myös liikennejärjestelmää sekä maakunnallisesti laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien aloittaminen sekä tähän kytkeytyvän yhteistyön johtaminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Sovittuja tehtäväalueita ovat muun muassa maankäyttö, energia, liikenne, luonnonvarat, ympäristö ja vaikutusten arviointi sekä näiden toimialavastuu asiantuntemuksen, lausuntojen ja edunvalvonnan kautta. Edellä mainittujen lisäksi perussopimus voi velvoittaa tehtäväksi muita yhteisesti määrättyjä tehtäviä.

Hallintopalvelut keskittyvät hallinnon tukipalveluihin, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous-, henkilöstö-, ja tietohallinnon palvelut liitto ostaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä heidän kanssa tehdyn tukipalvelusopimuksen pohjalta.

Viestintä ja markkinointi tukee Kainuu-ohjelmassa määriteltyjen maakunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista. Viestintä huolehtii siitä, että kainuulaiset ja liiton sidosryhmät saavat riittävästi ja ajoissa tietoa päätöksistä ja vireillä olevista asioista.

Viestintä myös tukee kansalaisten osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin jo valmisteluvaiheessa. Viestintä on olennainen osa edunajamista. Viestinnän ja markkinoinnin tehtävänä on myös huolehtia yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa Kainuu-kuvan kirkastamisesta niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Kuva 1. Kainuun liiton organisaatiokaavio

Maakuntavaltuustossa on 35 jäsentä, maakuntahallituksessa 12 jäsentä ja tarkastuslautakunnassa 7 jäsentä.

3.2 Suunnittelujärjestelmä

Kainuun liiton toimintaa ohjaavat aluekehityslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä Kainuu-ohjelma, joka koostuu pitkän tähtäyksen strategisesta maakuntasuunnitelmasta 2035 ja uudesta maakuntaohjelmasta 2018–2021.

Suunnitelmaosiolla suunnataan ja ohjelmaosiolla ohjataan kehittämistoimia, joiden keskeisin työkalu on vuosittain tarkistettava maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU), jonka MYR hyväksyy. Siihen sisältyy ja maakuntaohjelmaa tukee myös yhteisesti sovittu edunvalvonta.

Laajalla maakuntaohjelmalla on alueellisessa kehittämistyössä erityisen vahva asema, joka tulee aluekehityslaista (§ 32–34). Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty maakuntakaava linkittyy kehittämistyöhön siten, että se ohjaa kuntakaavoitusta, viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa sekä osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

3.3 Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton toimintaa ohjaa ja valvoo Kainuun maakuntavaltuusto. Valtuusto päättää Kainuun liiton taloudesta, sen toiminnan ohjauksesta ja tätä toimintaa ohjaavista suunnitelmista. Lisäksi maakuntavaltuusto asettaa liiton toiminnalle tavoitteet. Elokuussa 2017 toimintansa aloittanut maakuntavaltuusto toimii Kainuun liiton toimikauden loppuun 2019. Maakuntavaltuusto kokoontuu neljä kertaa vuonna 2018.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Maakuntahallitukselle kuuluu toimiston toiminnan ohjaus, liiton tehtävistä huolehtiminen siten, kuin niistä on lainsäädännön kautta velvoitettu ja lisäksi kuin niistä on perussopimuksessa sovittu.

Maakuntahallitus käsittelee liiton toimintaa, taloutta ym. koskevat raportit ja päättää niiden toiminnalta tulevista toimenpiteistä, mikäli niihin on aihetta tai tarvetta.

Maakuntahallitus kokoontuu 10 – 12 kertaa vuonna 2018. Maakuntahallitus järjestää kokouksiinsa Kajaanin lisäksi muissa jäsenkunnissa ja voi tehdä vierailumatkoja lähimaakuntiin ja ulkomaille.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto on valinnut Kainuun liiton tarkastuslautakuntaan 7 jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja Kainuun liiton hallintosäännön 7 luvun 53 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla

- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toimikausi alkoi kesällä 2017. Tarkastuslautakunta kokoontuu 7 kertaa vuonna 2018.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Maakunnan yhteistyöryhmä on asetettu maakuntahallituksen toimesta perustuen aluekehityslakiin. Yhteistyöryhmä koostuu maakunnan liitosta sekä sen jäsenkunnista, valtion hallintoon kuuluvista organisaatioista ja viranomaisista jotka rahoittavat ohjelmia. Myös työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt ym. kansalaisyhteiskuntaa edustavat järjestöt ovat edustettuina yhteistyöryhmässä. MYR:ssä on 16 jäsentä, viisi jäsentä kustakin kolmesta taustatahosta sekä puheenjohtajana maakuntahallituksen puheenjohtaja. Lisäksi yhteistyöryhmään on nimetty 8 asiantuntijajäsentä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu vuonna 2018 arviolta 5–7 kertaa.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto

Maakunnallisen nuorisovaltuuston tehtäväkenttää ei ole sääntelyn kautta määritelty erikseen. Maakunnallisen nuorisovaltuuston on tarkoitus osallistua ja vaikuttaa nuorisolain 6 luvun 24 §:n mukaisesti alueellista (maakunnallista) nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn sekä kuulla nuoria. Toimintamuotoina valtuustolla on vähintään kerran vuodessa järjestettävä nuorisofoorumi, kansanedustajien ja kummivaltuutettujen tapaamiset, kokouksiin osallistuminen maakuntavaltuustossa sekä osallistuminen eri tavoin maakunnan tulevaisuutta koskevien ja erityisesti nuorten elämään vaikuttavien suunnitelmien ja ohjelmien laadintaan. Maakunnallinen nuorisovaltuusto kokoontuu 3-4 kertaa vuonna 2018.

3.4 Maakunnan yhteistoiminta

Kainuun maakuntaohjelman mukaan: ”Tavoitteena on vahva maakunnallinen sosiaalinen pääoma, jonka rakennusaineita ovat luottamus, laajapohjainen yhteistyö ja uudistumiskyky. Ratkaisevan tärkeää Kainuu kehittämisessä on alueen ja sen toimijoiden uudistumiskyky ja yhteistyö alueen sisällä, kansallisesti ja kansainvälisesti.”

Kainuu toimii sekä Pohjois-Suomen neuvottelukunnan että Itä-Suomen neuvottelukunnan jäsenenä ja pyrkii edistämään aktiivisesti koko IP -suuralueen yhteisiä intressejä. Maakuntauudistus lisää maakuntien yhteistoimintatarve ja toivottavasti myös antaa lisää vapausasteita (itsehallinnollisuus) tehdä sopimus pohjaista yhteistyötä uusissa maakunnissa. Vuosien 2018 ja 2019 aikana valmistellaan ja sovitaan mm. liikenne-, kala- ja vesitalouden sekä kansainväliseen toimintaan liittyvästä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta. Kainuun liitto hakee aktiivista yhteistyötä lähi-maakuntien kanssa yhteisten intressien pohjalta.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2018 – 2019

Kainuun liitto toimii Kainuun aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Lisäksi liitto vastaa kehittämissuunnitelmien toteuttamisesta sekä EU-ohjelmiin liittyvien aluekehitys- ja rakennerahastolain mukaisista suunnittelu- ja toimeenpanotehtävistä. Kainuun liitto vastaa myös sille määrätystä ja / tai jäsenkunnilta tulleista tehtävistä. Maakunnan etujen ajaminen kansallisella ja EU-tasolla ovat olennainen osa tehtäviä, joita hoidetaan yhteistyön ja kumppanuuksien kautta. Lisäksi liitto rakentaa maakunnasta positiivista mielikuvaa – omassa maakunnassa, Suomessa ja ulkomailla.

Kainuu-ohjelma

Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021. Viimeistään vuoden 2018 syksyllä laaditaan myös maakuntaohjelman uusi toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) vuosiksi 2018–2019. Maakuntasuunnitelma linjaa maakunnan kehittämisen pitkänaikavälin tavoitteet ja maakuntaohjelma linjaa (yhdessä TOPSU:n kanssa) puolestaan lähitulevaisuuden strategioita.

Strateginen tavoite:

Kainuun visio 2035:

Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu

Kainuun hyvinvointi ja vetovoima tehdään osaamisella, rohkealla yrittämisellä ja yhteistyöllä.

Kainuu-ohjelman toteutusta ohjaavat arvot ovat positiivisuus ja kannustaminen sekä koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi ja läpileikkaavia teemoja kestävä kehitys, osaaminen, digitalisuus, kansainvälisyys ja tasa-arvo. Arvot ohjaavat Kainuun kehittämistä ja tehdyt toimet heijastelevat niitä. Läpileikkaavia teemoja painotetaan kaikessa Kainuun kehittämisessä.

Kainuun maakuntaohjelman painopisteet, joilla edetään kohti visiota, muodostavat alla olevassa kuvassa olevan kokonaisuuden:

Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu

Kuva 2. Kainuun maakuntaohjelman 2018–2021 kehittämisen painopisteet ja Kainuuohjelman visio.

Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavalla ohjataan kuntien kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa. Kainuussa on voimassa kokonaismaakuntakaava ja kolme teemakohtaista vaihemaakuntakaavaa. Meneillään on kokonaismaakuntakaavan tarkistamista koskeva kaavan laatimisprosessi.

Maakuntakaavat hyväksytään maakuntavaltuustossa. Aikaisemmin lailla säädetyistä ympäristöministeriön vahvistamismenettelyistä on lakiuudistusten myötä luovuttu. Eri ministeriöt osallistuvat maakuntakaavan laadintaan lausuntonmenettelyn ja viranomaisneuvottelujen kautta. Laatimisprosessin aikana maakuntakaavatyötä ohjaa maakuntahallitus.

Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat mukailevat lähtökohdiltaan maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa esille tulleita aluekehityksen peruseriaatteita ja ydinstrategioita. Kaikki keskeiset maankäyttömuodot käsittävä kokonaismaakuntakaava on vahvistettu v. 2009. Sitä täydentävillä vaihemaakuntakaavoilla on ratkaistu puolustusvoimien, kaupan ja tuulivoimaloiden maankäyttökysymyksiä. Kokonaismaakuntakaavan tarkistamisessa pyritään ottamaan huomioon luonnonvarojen käytön, biotalouden, kaivannaisteollisuuden ja matkailun tarpeet sekä tulevaisuuden näkymät. Näitä tukevat toisena osa-alueena toimintaympäristöön liittyvät tekijät esimerkiksi matkailuun vaikuttavat kulttuuriperinnön ja luonnon vaaliminen. Monipuoliset kehittämisen osa-alueet näkyvät maakuntakaavan tausta-aineistoksi laadittavissa selvityksissä.

Kokonaismaakuntakaavan tarkistamiseksi on tehty selvityksiä mm. kyläverkostoon, liikennejärjestelmän kehittämiseen, turvetuotantoon, maa- ja kalliokiviainesten ottoon, ampumaratoihin, arvokkaisiin luontokohteisiin, maisema-alueisiin, kulttuuriympäristöihin ja sotahistoriallisiin kohteisiin liittyen.

Aluerakenteen lähtökohtana tulevat olemaan Kajaani – Sotkamon kehittäminen maakuntakeskuksena, Kuhmoa ja Suomussalmea kehitetään seudullisina keskuksina ja muita kuntakeskuksia paikallisina asumisen, työpaikkojen ja palvelujen keskuksina. Kaikkien osa-alueiden kehittämistä tuetaan liikenneverkostojen ylläpidolla ja kehittämisellä sekä maakuntarajat ylittävillä kehittämisvyöhykkeillä.

Strateginen tavoite: Vahvistetaan Kainuun vetovoimaisuutta saavutettavuuden kilpailukyvyyn, kehittämisen, osaamisen ja asuinpaikan viihtyvyyden kautta. Hyvä saavutettavuus, elinvoimaiset kuntakeskukset ja taajamat ovat erityisen tärkeitä alueen tasapuoliselle kehitykselle väestön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kainuun luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi.

4.1 Liiton toimintastrategia

Kainuun liiton perustehtävä tulevan maakuntahallinnon käynnistymiseen asti:

Kainuun liitto toimii Kainuussa **aluekehitysviranomaisena** aluekehittämislainsäädännön perusteella. Kainuun liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä maakunnassa ja edistää suunnitelmien toteuttamista sekä toteuttaa lain mukaiset EU-ohjelmien suunnittelu- ja toimeenpanotehtävät. Nykyinen aluekehitys- ja rakennerahastolainsäädäntö on tullut voimaan 17.1.2014. Maakuntaudistusta varten säädösten valmistelu on käynnissä ja jatkuu myös vuonna 2018.

Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella Kainuun liiton tehtävänä on toimia maakunnan **suunnitteluviranomaisena**. Lain mukaan maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma – maakuntaohjelma. Maakuntasuunnitelma ohjaa maakuntakaavojen ja maakuntaohjelmien laatimista.

Kesällä 2012 hyväksytyyn perussopimuksen mukaan Kainuun liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan (missio).

Kuva 3. Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liiton organisaatiossa

Kainuun liiton toiminta-ajatus, arvot ja visio

*Kainuun liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Liitto edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi liitto toteuttaa hankkeita ja tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunajamistyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä. *Kainuu-ohjelma* on Kainuun liiton toiminnan linjausten perusta, joka antaa tavoitteet liiton toiminnalle.*

Kainuun liiton toiminnalliset arvot ovat vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus. Kainuun liiton visio on olla arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haluttu yhteistyökumppani.

Kainuu-ohjelmassa määritellyt *Kainuun kehittämisen visio, arvot, painopisteet ja läpikikkaavat teemat* on kuvattu aiemmin Kainuu-ohjelma -luvussa.

4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2018–2019

Maakuntaohjelman toimenpiteet toteutetaan koko maakunnan laajuisesti, mutta strategiset toimenpiteet ja painotukset sekä niiden intensiivisyys riippuu kunkin alueen erityispiirteiden, tarpeiden ja kehittymismahdollisuuksien välisistä suhteista. Paikallinen ja alueellinen tilannekuva ja tulevaisuuden ennakointi vaikuttavat ohjelman toteuttamiseen.

Elinkeinoelämän, hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehittämisen painopisteet

P&K ja mikroyrityksillä on Kainuun alueella keskeinen rooli työllisyyden turvaamisessa sekä elinkeinoelämän elinvoimaisuuden, monipuolisuuden ja joustavuuden ylläpidossa. Tulevaisuudessa tullaan panostamaan niihin yrityksiin, joilla on arvioiden mukaan vahvimmat edellytykset kasvuun ja kansainvälistymiseen sekä suureen positiiviseen aluetalousvaikutukseen.

Kainuun liitto pyrkii alueellisen kehittämisen perustehtäviensä kautta vaikuttamaan alueen vetovoimaan ja saavutettavuuteen sekä maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon nykyisiin ja tulevaisuuden haasteisiin. Tavoitteeksi on asetettu kainuulaisten toimintakyvyn ja terveyden parantaminen sekä eriarvoisuuden **vähentäminen** terveydenhuolto palveluissa. Sosiaalihuollossa taas tullaan keskittymään työllisyyden, työhön kiinnittymiseen, työn mielekkyyden, työhyvinvoinnin ja toimeentulon parantamiseen. Lisäksi pyritään siihen, että alueen yhteisöllisyyden kokeminen ja työosaamisen vahvistaminen olisivat ensiarvoisen tärkeitä asioita.

Maakuntaohjelman 2018–2021 ja EU:n rakennerahastokauden 2014–2020 toteutuminen

Maakuntaohjelma 2018–2021: Kainuun maakuntavaltuuston joulukuussa 2017 hyväksymä maakuntaohjelma linjaa Kainuun kehittämistä suunnittelukaudella. Maakuntaohjelman ohella maakuntakaava, maakuntaohjelman ja vuoden 2018 aikana päivitettävä toimeenpanosuunnitelma (TOPSU 2018–2019) ja yhteinen edunvalvonta ovat konkreettisia kehitystyökaluja maakunnallisessa toiminnassa. Maakuntaohjelma on valmisteltu yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa. Lähtökohtaisesti viranomaisten tulee ottaa omassa toiminnassaan ja päätöksissään huomioon olemassa oleva maakuntaohjelma, sekä pitkällä että lyhyellä tähtämellä, jotta ohjelman asettamat tavoitteet toteutuisivat. (Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 32, 34 §).

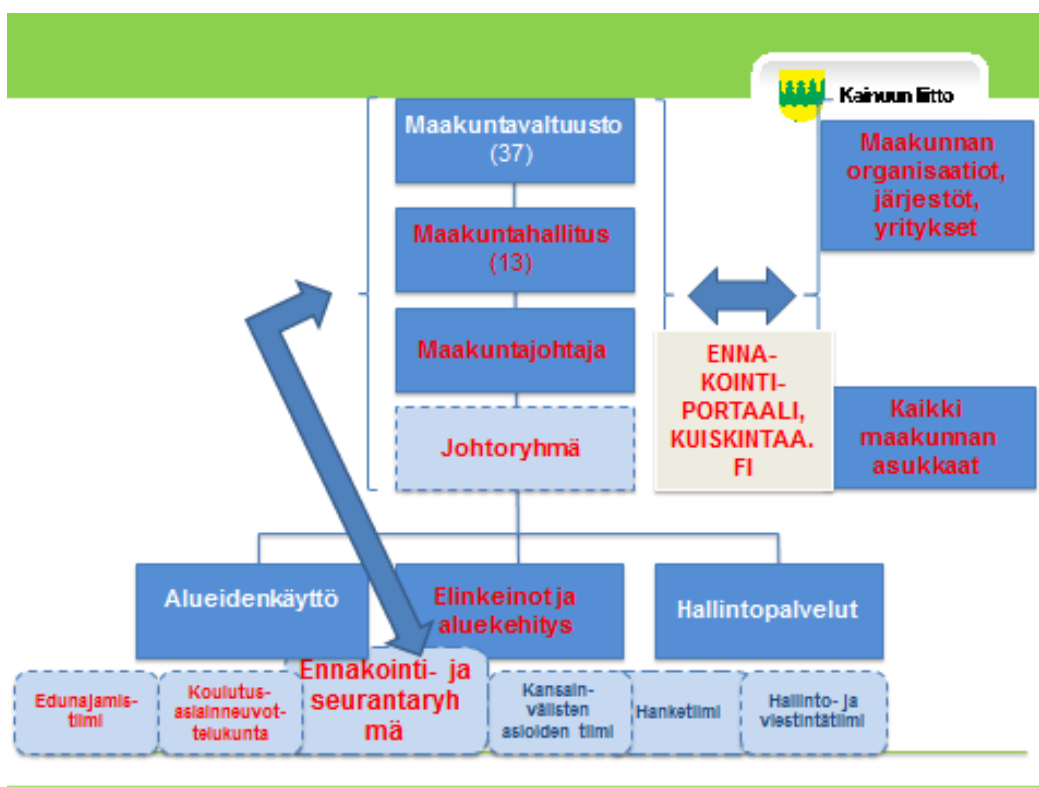
Rakennerahasto-ohjelma:

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU): Valmistellaan kahden vuoden välein, mutta tarkistetaan käytännössä vuosittain maakuntaliiton johdolla. Rakennerahasto-ohjelmakauden hankkeistuksen täydentämiseen sekä Maaseutu- ja kalatalousrahastojen alueelliseen suuntaamiseen keskitytään uuden TOPSU:n (2018–2019) valmistelussa. Raja-alueiden ja Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien toteutukseen panostetaan erityisesti vuoden 2018 aikana. TOPSU:lla pidetään maakuntaohjelma relevanttina; myös maakuntaudistuksen valmistelun ajan.

Ennakointi ja osaamisrakenteiden kehittäminen Kainuussa

Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä vastaa maakunnallisesta ennakointiprosesseista ja yhteistyöstä. Kainuun liitto koordinoi ryhmää ja ennakointityötä. Ryhmä seuraa maakunnan tilaa ja ennakoii tulevaa kehitystä. Ryhmän jäsenet toimivat oman organisaationsa ennakoinnin yhteyshenkilöinä. Ennakoinnin foorumeina toimivat ryhmän kokoukset, seminaarit ja tulevaisuusfoorumit. Kokoava foorumi on Kainuun ennakointiportaali (kuiskintaa.fi), joka on vuorovaikutteinen Kainuuta koskevan ennakointitiedon ja keskustelun areena. Ennakointiportaalia ja ennakoinnin toimintatapaa rakennettiin 2 vuotta 31.7.2015 saakka yhteistyössä Kainuun ELY-keskuksen rahoittaman ESR-rahoitteisen Kainuun ennakointihankkeen kanssa.

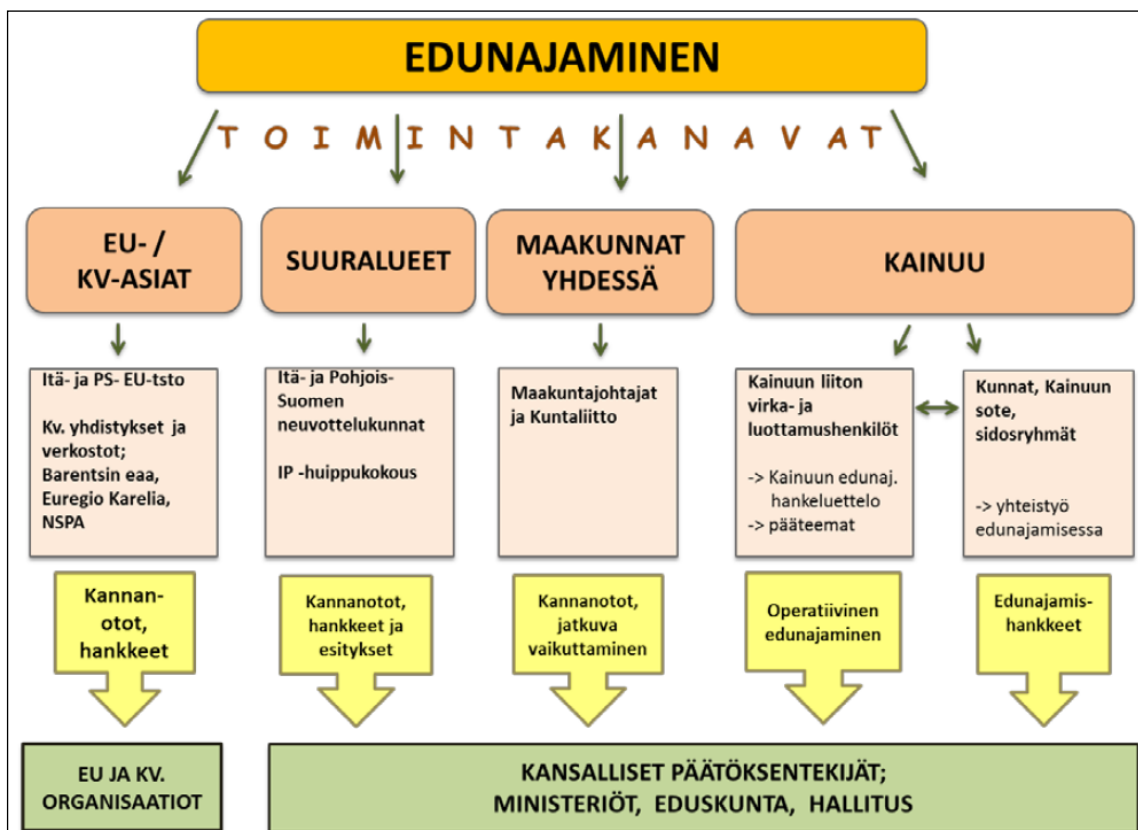
Ennakointi- ja seurantaryhmään kuuluvat: Kainuun liitto (puheenjohtaja), Kainuun ELY-keskus, Kainuun TE-toimisto, Kainuun Etu Oy, Kajaanin yliopistokeskus, Kainuun SOTE, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut Aikopa, Kainuun ammattiopisto / Kajaanin koulutusliikelaitos, Kainuun kuntien edustajat, Kainuun yrittäjät. Ennakoinnin asemoituminen Kainuun liiton organisaatiossa on kuvattu seuraavassa kuvassa:

Kuva 4. Ennakoinnin prosessikaavio: Kainuun liiton koordinoiman ennakoinnin prosessit ennakointitiedon välittyminen

Maakunnan edunajaminen ja yhteistyö

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kokonaisuuteen kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoiva edunajaminen kuvan mukaisesti jäsennettynä. Kainuun liiton edunajamista koordinoi maakuntajohtaja ja sitä toteuttaa tilanteen ja tarpeen mukaan koko viraston henkilöstö. Edunvalvontaa suunnitellaan ja seurataan jatkuvasti maakuntahallituksen kokouksissa (ajankohtaistarkastukset).

Kuva 5. Edunajamisen viitekehys

5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2018–2019

5.1 Tulevaisuus

Ennakointi, seuranta ja tietopalvelu

Aluekehityksen ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen aktiivista seuranta sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia. Ennakointiin ja seurantaan liittyvää tietoaineistoa ylläpidetään www.kuiskintaa.fi -sivustolla.

5.2 Maakuntaohjelma – Kainuu-ohjelma

Maakuntasuunnitelma (tulevaisuudessa, uudessa maakunnassa maakuntastrategia) ja -ohjelma ovat lakisääteisen aluesuunnittelun ja -kehittämisen keskeiset välineet.

Maakuntaohjelma on asiakirja, jonka maakunnan liitto valmistelee ja hyväksyy. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy puolestaan TOPSU:n joka kootaan lähtökohtaisesti kahden vuoden välein, mutta tarkistetaan vuosittain. Käytännössä siis vuoden 2018 lopulla laadittava seuraava TOPSU ohjaa kehittämistyötä lähes rakennerahastokauden loppuun.

TOPSU:lla ohjataan ennen kaikkea hanketoimintaa siten, että maakuntaohjelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioiduksi ja eri rahoittajatahojen rahoituskriteerit täytetään. Kainuuta kehitetään ennakoiden ja mahdollisimman konkreettisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä ja työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä seuraavasti:

1. aluekehittämis- ja yrityshankkeet ovat tarkkaan eri kohderyhmille täsmällisesti kohdennettuja välineitä
2. laajemmin kehittymisedellytyksiä luovat yhteistyö-, kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeet
3. Kainuun omat ja muiden alueiden kanssa yhdessä tehtävät edunajamistoimenpiteet tulevat laajasti koko alueen kehittämistä.

Alueelle suoraan suunnattujen rakennerahastokehittämisresurssien vähetessä tuetaan jatkossa entistä voimakkaammin erilaisten kilpailtujen rahoituslähteiden hyödyntämistä hankkeiden toteuttamiseksi. Toisaalta Maaseuturahaston toiminnan ja raja-alue yhteistyön käynnistyttyä kehittämisesurssit ovat alueella lisääntyneet, mikä mahdollistaa hanketoiminnan uudenlaista aktiivointia. Tämä aktiivointityö ja sen kehittäminen ovat osa yksikön perustoimintaa talousarviovuonna.

Vuonna 2014 alkaneella EU-ohjelmakaudella liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta. Tätä kautta edunvalvonta ja muiden ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on luontevasti mahdollista.

5.3 Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Kainuun liiton tehtävänä on huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Maakuntavaltuusto käynnisti kesäkuussa 2015 Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen. Maakuntakaavassa tullaan tarkastelemaan mm. seuraavia asiakokonaisuuksia: aluerakenne, matkailu, kehittämisvyöhykkeet, ampumaradat, kaivostoiminta, liikenne- ja logistiikkajärjestelmä, luonnonsuojelu, maa- ja kiviainesten otto, maisema-alueet, teollisuusalueet, turvetuotanto, ulkoilureitit ja virkistysalueet.

Kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskevasta aloitusvaiheesta kaavaprosessi on siirtynyt luonnosvaiheeseen. Maakuntahallitus on hyväksynyt maakuntakaava tarkistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman 13.6.2016 sekä kaavan lähtökohdat ja tavoitteet 24.10.2016. Vuoden 2018 alkupuolella kaavaluonnos on julkisesti nähtävillä ja saadun palautteen perusteella käynnistetään kaavaehdotuksen valmistelu.

5.4 Elinkeinot ja aluekehitys

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa toteutetaan sidosryhmäyhteistyönä. Kainuun Edun, kuntien elinkeinotoiminnan ja kolmannen sektorin kesken tiivistetään vuorovaikutusta. Kuntakierroksilla ja kuntajohtajakouksissa käsitellään Kainuun liiton, Kainuun ELY:n, Kainuun Edun ja kuntien elinkeinopolitiikan linjausta, yhteistyön kehittämistarpeita sekä erilaisia ajankohtaisia asioita. Elinkeinopolitiikkaa uudistetaan vahvistamalla ennakoivaa kehittämisotetta – siirrytään askel askeleelta toteuttamaan ennakoivaa rakennemuutosta (ERM).

Liitto saa valtiolta vuosittain EU-rahoitusta ja valtion vastinrahaa sekä kytkee kehittämiseen hankekohtaisesti myös kuntarahaa, ohjelmassa sovitusti. Liiton omasta budjetista varataan myös rahoitusta kohdennettavaksi mm. joidenkin hankkeiden omarahoitukseen. Lisäksi valmis-

tellaan Kainuun tulevaisuusrahaston ja valtion kansallisen maakunnallisen kehittämisrahan (AI-KO) käyttö erikseen täsmennetyllä tavalla.

Kainuuseen tulee rahoitusta **Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta** (EU ja valtio yht.) 96,5 milj. €. Lisäksi on muuta julkista (laskennallista kuntarahoitusta) 13,8 milj. €. Vuositasolla summa tasaisen taulukon mukaan on keskimäärin 15,0 milj. €.

Kainuun liitolla on välitettävänä rakennerahastorahaa yritystoiminnan ja osaamisen kehittämiseen vuonna 2018 (EAKR/valtio) yht. n. 3,452 milj. €.

Kainuun liiton päätöksentekoa ja rahojen käyttöä ohjaa rahoituslaki.

Päätöksen tekoon vaikuttaa myös TOPSU:ssa määritellyt kriteerit arvioitaessa kehittämishankkeiden tukiosuuden suuruutta (vaihteluväli 50–80 %, normi 70 %).

Kriteereitä, jotka kohottavat tukiosuutta kohti ylärajaa, ovat maakuntaohjelmaan osuvuuden ja tuloksellisuuden sekä vaikuttavuuden lisäksi erityisesti

- laaja yhteistyö koko maakunnan alueella tai ylimaakunnallinen yhteistyö
- korkea yritysrahoituksen osuus kehittämishankkeen rahoituksesta
- vientiä edistävä toiminta
- uusien kasvualojen ja -yritysten osaamistarpeiden /osaamisaukkojen tunnistus.

(Kokonaisuudessaan kriteerit löytyvät Kainuun maakuntaohjelmasta ja myös jatkossa sitä tarkentavasta toimeenpanosuunnitelmasta, TOPSU 2018–2019.)

5.5 Edunajaminen, markkinointi ja yhteistyö

Yleinen edunajaminen

Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntaohjelman tunnistamien haasteiden ja maakuntaohjelman painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2018 erityisenä vaikuttamiskohteena on maakuntauudistus ja maakuntien aidon itsehallinnon turvaaminen. Ennakoivuus ja varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin on jatkuva toimintamalli.

Aluemarkkinointi

Kainuun liitto suunnittelee ja toteuttaa aluemarkkinointia tiiviissä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Alkuvuonna 2018 käynnistetään vuoden 2017 maakuntakuvatuutkimukseen, muihin tuoreisiin tutkimustietoihin ja uuteen maakuntaohjelmaan perustuva prosessi, jossa tiivistetään eri toimijoiden yhteistyötä ja työstetään Kainuun yhteisiä ydinviestejä.

Maakunnan identiteetin vahvistaminen ja markkinoinnin kehittäminen kytkeytyy uuden maakunnan strategiatyöhön ja tukee osaltaan myös syksyn 2018 maakuntavaalien viestintää. Myös Suomi 100 Kainuussa -hankkeen jatkotoimenpiteet liittyvät tähän kokonaisuuteen.

Europe Direct -tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys

Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct -verkoston jäsen. Keskeisenä tavoitteena on kansalaisten osallistumisen tukeminen, esimerkiksi muualla Euroopassa tapahtuvaan työn tekoon ja opiskeluun liittyvien esteiden mataltaminen. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

Kainuussa on tarvetta Eurooppa-tiedolle hanketoiminnassa, jotta erityisesti EU:n erillisrahoituskanavat voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Tiedotuksen painopisteenä on myös nuorten kansainvälistymisen tukeminen ja oppilaitosyhteistyö. Kainuun liitossa ylläpidetään liiton toimiston 2. kerrokseen sijoituvaa tiedotuspistettä ma-pe klo 9-15; tiedottaminen painottuu kuitenkin yhä enemmän verkkoon, verkkosivujen, sosiaalisen median ja uutiskirjeiden kautta.

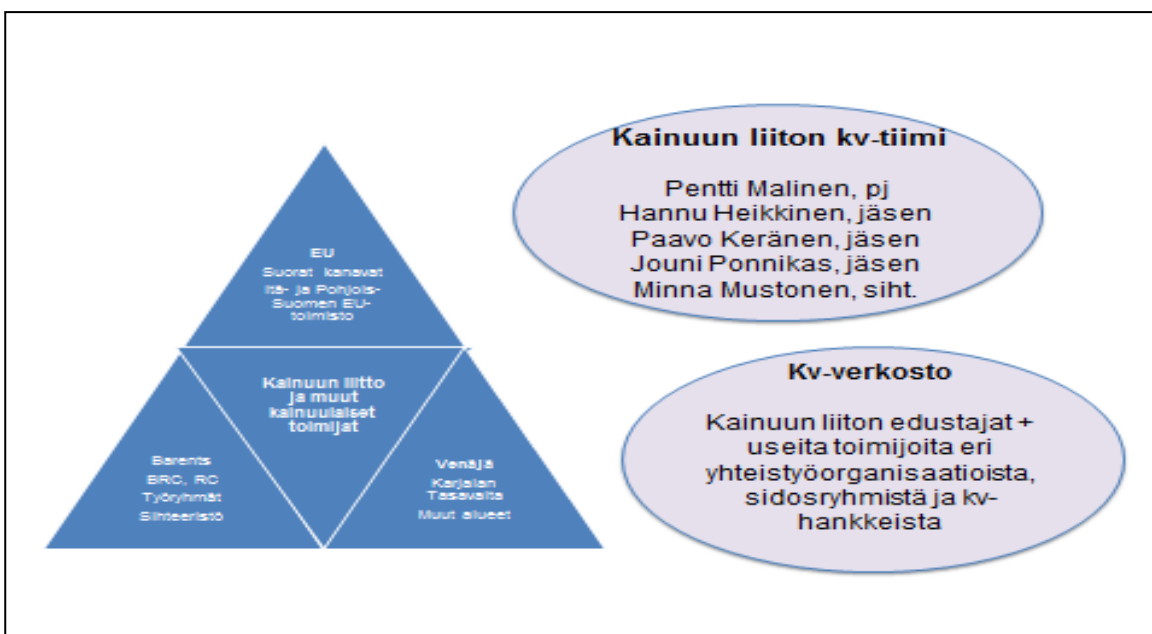
Komissio maksaa edellä kuvattujen tehtävien hoitamisesta noin 25 000 euroa vuodessa. Kainuun liitossa tehtävään käytetään yhteensä yhden henkilötyövuoden verran henkilöstöresurssia. Lisäksi tiedotuspisteen toiminnasta mm. tapahtumien järjestelyistä ym. juoksevista menoista koituu liitolle kustannuksia noin 5 000 euroa vuodessa.

Europe Direct -tiedotuspisteen uusi kausi käynnistyy vuoden 2018 alusta, johon on myös Kainuun hakenut mukaan (tieto valituista alueista saadaan vuoden 2017 loppuun mennessä).

5.6 Kansainvälinen toiminta

Kainuun liitto toteuttaa aluekehitysviranomaisen rooliin kuuluvaa jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin aluekehittämiseen ja alueiden käytön suunnitteluun. Kainuun liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi.

Kv-tiimi ja kv-toimijaverkosto

Kuva 6. Kv-tiimi ja kv-toimijaverkosto

Kainuun liiton sisäisin järjestelyin kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, etenkin kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä toiminnan tukena.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä hoidetaan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjauk-

seen. EU-toimiston palveluita hyödynnetään Kainuussa jo hyvin, mutta enemmän hyötyä toimistosta voidaan saada aktivoimalla kv-toimintaa myös paikallisesti.

Kansainväliset verkostot

Kainuun liiton rooliin kuuluvaa EU-alueen sisäistä yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Kainuu toimii kansainvälisissä verkostoissa ja järjestöissä, joista keskeisimmät ovat:

1. Barents-alueiden yhteistyö

Kainuun liitto osallistuu Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Keskeinen tavoite on Barentsin alueen saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden parantaminen. Barentsin alueellisen liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä Kainuulla on vetovastuu toiminnasta.

2. Venäjä-yhteistyö

Venäjän alueille suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeistä on Euregio Karelian hallituksen puheenjohtajuus (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Euregio-toimintaa ohjaa vuonna 2014 hyväksytty yhteinen asiakirja ”Euregio Karelian toiminnan pääsuunnat 2020”.

EU:n ENI CBC - ohjelma on käynnistynyt 2017. Kainuun liitto tukee muiden organisaatioiden Venäjä-hankkeita ja osallistuu niiden toteuttamiseen Venäjä-strategian pohjalta. Kainuun liitto arvioi, aktivoi ja koordinoi rahoituskauden 2014–2020 ENI CBC -hankkeiden valmistelua ja voi toteuttaa aluekehittämiseen liittyviä hankkeita.

3. NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden erityisaseman vahvistaminen. Kainuu hyödyntää NSPA -verkoston (OECD:n toteuttaman) tuottamaa tietoa ja suosituksia EU:n tulevan budjetti- ja ohjelmakauden valmisteluissa ja osallistuu hankkeiden arviointiin.

4. Jäsenyydet eurooppalaisissa verkostoissa EU-toimiston välityksellä

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm. Euroopan alueiden tutkimus- ja innovaatioverkosto European Regions' Research and Innovation Network (ERRIN), väestönmuutosalueiden verkosto Demographic Change Regions' Network (DCRN), epävirallinen Itämeri-yhteistyöryhmä Informal Baltic Sea Group (iBSG), pohjoisten harvaanasuttujen alueiden verkosto (NSPA), maa- ja metsätalouteen sekä ruoantuotantoon liittyvien innovaatioiden eurooppalainen alueiden verkosto ERIAFF. Kainuun liitto kuuluu Euregio Karelian ja AER:n alaiseen RUR@CT -verkostoon. Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti maa- ja metsätalouden kehittämiseen kohdentuvan Agricultural European Innovation Partnership (EIP-AGRI) -verkoston toimintaan. Euroopan raja-alueiden liittoon (AEBR) Kainuu kuuluu Euregio Karelian kautta.

6. MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU 2018–2019

Maakuntauudistus – Kainuun suuri haaste

Maakuntauudistus on historiallinen ja vaikutuksiltaan laaja hallinnollinen ja toiminnallinen uudistus. Vuoden 2020 alusta on tarkoitus käynnistyä maakuntapohjalle rakentuva uusi, demokratiin perustuva hallintotaso. Maakunnalle siirretään sote-integraatio, maakuntien aluekehitys- ja maakuntakaavoituksen tehtävät sekä muita, pääosin ELY-keskusten nyt hoitamia ympäristö-, liikenne-, maaseutu- ja yrityskehitystehtäviä ml rakennerahastotoiminta. Itsehallintoalueen ylimmät päättäjät valitaan vaaleilla ja sen rahoitusmalli perustuu käynnistysvaiheessa valtion budjettirahoitukseen.

Kainuun liiton lakisääteiset tehtävät siirtyvät siis kaikki tulevaan maakuntaan.

Maakuntauudistuksen esivalmistelu käynnistyi Kainuussa kesäkuussa 2016. Syksyllä 2016 hyväksytyssä Kainuun maakuntauudistuksen esivalmistelun projektisuunnitelmassa Kainuun muutosvisio on määriteltiin seuraavasti:

”KAINUTLAATUISEN PALVELEVA JA ELINVOIMAINEN EDELLÄKÄVIJÄMAAKUNTA”

Visio korostaa kainuulaisten oma-aloitteisuutta ja yhteisvastuuta uuden Kainuun maakunnan tulevaisuudesta niin ihmisten hyvinvoinnille tärkeiden palvelujen järjestämisessä kuin alueen elinvoiman ja kasvun vahvistamisessa.

Esivalmisteluvaihe jatkuu kesäkuulle 2018 Kainuussa valittujen toimielinten eli poliittisen ohjausryhmän, väliaikaisen toimielimen, lukuisten työryhmien sekä palkattujen toimihenkilöiden muodostaman projektin puitteissa. Maakuntalakikokonaisuuteen kuuluvalla voimaannpanolailla annetaan väliaikaisille toimielimille rajattu juridinen toimivalta valmistelun osalta kunnes vaaleilla valitut maakuntavaltuustot vuoden 2019 alusta aloittavat toimintansa. Kainuun liiton tehtävänä on toimia esivalmisteluvaiheen aikana maakuntauudistuksen toimeenpanoa hallinnoivana viranomaisena. Liitto vastaa siten uudistukseen käytettävien valtion rahoituksen hakemisesta, budjetoinnista sekä toimintaedellytysten ylläpitämisestä ja hallinnollisista päätöksistä.

Esivalmisteluvaiheen rahoitus on Kainuun liiton budjetissa erotettu omana projektinaan ja sen käytöstä raportoidaan valtiovarainministeriötä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Niin kauan kuin maakuntalainsäädäntö on valmis, on Kainuun liitolla yhdessä muiden maakunnan liittojen ja Kuntaliiton kanssa on vielä hoidettavana poliittista edunvalvontaa lakiluonnosten korjaamiseksi maakuntien aitoa itsehallintoa tukeviksi. Erityisen huomion kohteena tulevat olemaan aluekehitys- ja kasvupalvelujen valmisteilla oleva lainsäädäntö, sote-palvelujen valinnanvapauslaki sekä maantielaki (maakunnan liikenneviranomaistehtävät). Maakuntien aluekehitystehtävä ja sen suhde valtion talouden suunnitteluun (neuvottelumenettely) on yksi keskeinen määrittelyn kohde. Kainuun valmisteluorganisaation sisällä on tärkeää, että saamme Kainuun muutosvision mukaisesti tulevalle maakuntaorganisaatiolle yhtenäisen tilannekuvan, tavoitteet ja yhteistyöhengen, joka kantaa Kainuun tulevaa maakuntaa eteenpäin.

Vuoden 2018 aikana erityisesti maakunnan liiton tehtävien näkökulmasta merkittäviä valmistelutehtäviä ovat maakuntien talouden ja toiminnan simulointi sekä uuden maakunnan maakuntastrategian valmisteluprosessi. Aluekehittämisen keskustelujen simulointi Kainuun osalta toteutetaan ensimmäisen kerran 31.1.2018. Tuleva maakunta on konsernirakenteinen organisaatio ja sen toimintaa linjaa pitkän aikavälin tavoitteet sisältävä maakuntastrategia. Yhtenä sen osana jatkuvat alueiden käytön ja aluekehittämisen tavoitteet nykyisin sisältävä maakuntasuunnitelma.

Maakuntastrategiaprosessiin tulee jo vuonna 2018 osallistumaan käytännössä koko Kainuun liiton asiantuntijajoukko.

Vuoden 2018 marraskuussa väliaikainen toimielin järjestää Kainuussa maakuntavaalit, joissa valitaan tulevan maakunnan ylin päättävä elin, maakuntavaltuusto.

Vuoden 2019 osalta tulevan maakunnan ylösajo tapahtuu maakuntavaltuuston johdolla valmisteluorganisaation pääosin jatkaessa toimintaansa. Valtuusto valitsee maakuntahallituksen ja tarpeellisen määrän vastuuvirkamiehiä. Kainuun liiton organisaatio toteuttaa maakunnan liittojen lakisääteiset tehtävät normaalisti vuoden 2019 loppuun saakka.

7. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA V. 2018–2019

7.1 Yleisperustelut

Kilpailukyky sopimuksen mukaiset kunta-alan sopimukset allekirjoitettiin syyskuussa 2016. KT Kuntatyönantajat ovat neuvotelleet kilpailukyky sopimusta yhdessä Elinkeinoelämän keskusliiton ja palkansaajien keskusjärjestöjen kanssa. Kunta-alalle toteutettiin kilpailukyky sopimuksen mukainen neuvottelutulos ajalle 01.02.2017-31.01.2018. Samalla sovittiin lomamääräytymisvuosille 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019 lomarahasta ja sen määräytymisestä. Lomarahasta on tehty erillinen määräaikainen työ- ja virkaehtosopimus.

Julkisen sektorin lomarahoja leikataan 30 prosentilla kolmena vuonna. Lomarahojen leikkaus koskee 01.02.2017-30.09.2019 maksettavia lomarahoja. Leikkaus koskee kaikkia työntekijöitä. Tämä vaikuttaa julkisen sektorin työvoimakustannuksiin. Niiden alenemisella mahdollistetaan kaikkien työnantajien eli yksityisten ja julkisten työnantajien sairausvakuutusmaksun alentaminen. Valtiovarainministeriö on laskenut kunta-alan lomarahanleikkauksille kustannusvaikutuksen, jolla työnantajille koitua kustannushyöty otetaan pois kunnille maksettavista valtionosuuksista. Kuntatyönantajat eivät hyödy alenemisestä vaan vaikutus on kustannuksiltaan neutraali.

Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä, lisätä talouskasvua, luoda uusia työpaikkoja, tukea julkisen talouden sopeuttamista ja edistää paikallista sopimista työ- ja virkaehtosopimusten kautta.

Sopimuskaudella palkkoihin ei tehdä palkantarkistuksia.

Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti vuosittaista työaika pidennetään 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Kunta-alalla toteutustapa vaihtelee sopimusaloittain.

EU:n rakennerahasto-ohjelmakaudella 2014–2020 teknisen tuen osuutta on vähennetty kolmeen prosenttiin ohjelman rahoituksesta (aiemmin 4 %). Lisäksi uudessa valtioneuvoston asetuksessa rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (8358/2014/§24) Ohjelman teknisestä tuesta ei korvata välillisiä kustannuksia. Tukikelvottomiksi kuluiksi luokitellaan hankehenkilöstön puhelinkulut, matkat, tilavuokrat, koneet ja laitteet sekä MYR:n kokousasialistojen kopiointikulut. Tukikelvottomat menot jäävät liiton maksettaviksi.

7.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Kainuun liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri vastuualueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosasta ilmenee koko Kainuun liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain. Käyttötalousosa on lisäksi esitetty vastuualueittain: alueidenkäyttö, elinkeinot ja aluekehitys, hallintopalvelut ja viestintä. Lisäksi on esitetty erikseen luottamushenkilöhallinto, maakuntauudistus ja projektit (jotka eivät ole varsinaisia vastuualueita).

Arvioitaessa talousarviota vastuualueittain/kululajeittain tulee kiinnittää huomiota siihen, että osa kuluista on kirjattu keskitetysti ainoastaan hallintopalvelut ja viestintä –vastuualueelle, esimerkiksi vuokrat, toimistotarvikkeet ja siivoukset.

Investointiosaa ei ole, vaan esitetty vähäinen käyttöomaisuuden osto, joka sisältää atk-laitteistoa ja muuta toimiston tarvitsemää teknistä kalustoa, hankitaan käyttötaloudella.

Rahoitusosasta ilmenee, että mahdolliset yllättävät investoinnit katetaan vuosikatteella, jonka johdosta investointien osalta lainanottotarvetta ei liitolla toistaiseksi ole.

Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 2 402 158 euron osalta.

7.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma 2018–2019

Talousarvio

Vuoden 2018 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 3 612 663 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2017 talousarvioon verrattuna 30,5 prosenttia suuremmat. Toimintamenot vuonna 2018 ovat 3 612 663 euroa eli vastaavasti kuin tuotot 30,5 prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna. Muutokset johtuvat maakuntauudistuksen valmisteluun varatuista määrärahoista (tuotto- ja kulupuolella). Jäsenkuntien maksuosuus on 2 402 158 euroa, joka on 2,2 % pienempi kuin vuoden 2017 maksuosuus.

Kainuun liiton vuoden 2016 tilikauden tulos oli alijäämäinen, mikä johtui siitä, että maakuntavaltuuston päätöksellä siirrettiin vuoden 2015 ylijäämä aiemmin perustettuun Kainuun tulevaisuusrahaston pääomaksi. Rahasto on joustava, nopea väline pienten hankkeiden, suunnitelmien ja toimenpiteiden käynnistämiseen.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Maakuntavaltuuston kokouksessaan 31.05.2017 § 11 hyväksymän hallintosäännön myötä luottamushenkilöiden palkkiosääntöön korotettiin kokouksista maksettavia palkkioita ja puheenjohtajien vuosipalkkioita, mikä on huomioitu luottamushenkilöiden kokouspalkkioita koskevissa määrärahoissa. Muihin yhteistoimintaosuuksiin maakuntahallituksen alla on varattu 182 634 euroa erilaisiin uusiin kesken toimintavuoden ilmaantuviin toimintoihin, hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistumiseksi. Suurin osa näistä on sellaisia, joihin olemme jo sitoutuneet (mm. VT5-yhteistyö ja Muuttajakoordinaattori).

Maakuntauudistus

Maakuntauudistuksen budjetissa on varattu ajalle 01.01-31.05.2018 toimintatuottoihin 733 798 euron määräraha ja toimintakuluihin 777 774 euron määräraha. Toimintatuotot sisältävät muun

muassa valtionavustukset. Toimintakuluihin sisältyvät kustannukset henkilöstömenoista, palvelujen ostoista, aineista, tarvikkeista ja tavaroista sekä muut toimintakulut.

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot 2 402 158 euroa) sekä EU- ja kansallisesti rahoitettavista hankkeiden tukiosuuksista. Kuntien maksuosuuksilla kate-taan noin 66,5 % liiton toimintakuluista. Lisäksi tulopuolella on maakuntauudistusta varten maksettavat valtionavustukset sekä maakuntauudistukseen osallistuvien organisaatioiden omara-hoitusosuudet.

Toimintakulut

Viraston toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista (henkilöstökulujen osuus 44,9 %), palveluiden ostoista (48 %), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista (1,5 %), avustukset 0,6 % ja muista toimintakuluista (5 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa korkotuloja syntyy liiton pankkitilien koroista. Summat ovat niin vähäisiä, että sellaisia ei ole arvioitu kertyvän tuloksi talousarviossa.

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa, muuten kuin omarahoi-tusosuuden osalta. Kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuiten-kin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoi-minnassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi ja hankkeiden suunnittelu kuuluu yleensä hakijan vastuulle. Näihin kustannuksiin varaudutaan talousarviossa arviomäärä-rahalla.

Maakuntavaltuustoaloitteesta lähtenyt ns. Muuttajakoordinaattorihanke (Osaavan työvoiman rekrytointi Kainuuseen -hanke) on käynnistetty yhdessä Kainuun Etu Oy:n kanssa, ESR-ohjelmärahoitteisena.

Kainuun liitto hallinnoi Barentsin alueen yhteistyönä toteutettavaa ja 36 kk kestävästä Barents Transport and Logistics -hanketta, joka on saanut rahoituksen Kolarctic ENI -ohjelmasta.

Lisäksi liitossa on valmisteilla hanke CBC Karelia -ohjelmasta rahoitettavaksi: Via Karelia – Tourism and business Cooperation across the Border -hanke v. 2017–2020.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tulos-laskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikau-den yli/alijäämä.

Vuosikate on talousarviovuonna 0 euroa, koska liitolla ei ole katettavia poistoja, jolloin tilikauden tulokseksi muodostuu myös 0 euroa.

Kainuun liiton budjettiin ei ole tehty maakuntauudistukselle määrärahavaroja tuotto- ja kulu-puolelle ajalle 01.07.2018-31.12.2019 johtuen maakuntauudistuksen väliaikaishallinnon toiminnan aloittamisesta kesällä 2018. Ainoastaan on arvioitu Kainuun liiton omat toimintamenot/-tulot ottaen huomioon vuonna 2018 pienentyneen kuntien maksuosuuden.

KAINUUN LIITTO
TALOUSRARVIO 2018 ja TS 2018 - 2019

	TP2016	TA2017	Muutos %	TA2018	Muutos %	TS2019	Muutos %
Myyntituotot	0	0		0		0	
Kuntien maksusuudet	2 456 194	2 456 194	0,00 %	2 402 158	-2,20 %	2 402 158	0,00 %
Tuet ja avustukset	66 735	214 009	220,68 %	1 110 329	418,82 %	436 432	-60,69 %
Muut tuotot	119 834	97 922	-18,29 %	122 084	24,67 %	62 182	-49,07 %
TOIMINTATUOTOT	2 642 763	2 768 125	4,74 %	3 634 571	31,30 %	2 900 772	-20,19 %
Henkilöstökulut	-1 471 185	-1 748 611	18,86 %	-1 622 843	-7,19 %	-1 573 538	-3,04 %
Palvelujen ostot	-938 021	-742 878	-20,80 %	-1 755 711	136,34 %	-1 100 217	-37,33 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 346	-57 500	2,05 %	-53 017	-7,80 %	-48 017	-9,43 %
Muut toimintakulut	-237 485	-219 136	-7,73 %	-203 000	-7,36 %	-179 000	-11,82 %
TOIMINTAKULUT	-2 703 037	-2 768 125	2,41 %	-3 634 571	31,30 %	-2 900 772	-20,19 %
TOIMINTAKATE		0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE		0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS		0	0	0	0	0	0
TUOSLASKELMA		0	0	0	0	0	0

Edellä oleva tuloslaskelma 2018 sisältää arvon alkuvuoden maakuntauudistukseen liittyvistä menoista/tuloista, menot ovat pääsääntöisesti varattu ostopalveluihin 699 470 euroa. Kokonaisuudessaan maakuntauudistuksen menoihin on varattu 777 774 euroa. Tulopuolelle on arvioitu kertyvän valtion (90 %) tuen osuutta 673 896 euroa, muut toimintatuotot 59 902 euroa (ELY, Kainuun SOTE, TE -palvelut, palo- ja pelastustoimi). Kainuun liiton osuudeksi jää yhteensä 43 976 euroa, mikä sisältää mm. kokous- ja muita kuluja yhteensä 29 000 euroa, joihin ei tule valtion tukea.

Kainuun liiton tase 31.8.2017

<u>VASTAAVAA</u>		2017	2016	<u>VASTATTAVAA</u>		2017	2016
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				<u>OMA PÄÄOMA</u>			
<u>Sijoitukset</u>				2000	Peruspääoma	-467 268,63	-467 268,63
1208	Muut osakkeet ja osuudet	443 642,99	443 692,49		<u>Peruspääoma yht.</u>	-467 268,63	-467 268,63
1238	Antolainasaamiset yrityksiltä	400 000,00	400 000,00				
	<u>Sijoitukset yht.</u>	843 642,99	843 692,49	2015	Kainuun tulevaisuusrahasto	-318 320,38	-386 320,38
					<u>Muut omat rahastot yht.</u>	-318 320,38	-386 320,38
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT YHT</u>		843 642,99	843 692,49				
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>					<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)</u>		
				2040	Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	-934 619,49	-1 382 997,78
1460	Muut toimeksiantojen varat			2050	<u>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</u>		
	EU-tukien toimeksiannot yht.	2 724 991,24	3 545 664,01		TILIKAUDEN	-62 291,84	448 378,29
					VOITTO/TAPPIO		
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>		2 724 991,24	3 545 664,01				
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>					<u>OMA PÄÄOMA YHT.</u>	-1 782 500,34	-1 788 208,50
<u>Saamiset</u>					<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>		
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				2300	<u>Valtion toimeksiannot yht.</u>	-3 023 941,49	-3 545 664,21
<u>Myyntisaamiset</u>					<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>	-3 023 941,49	-3 545 664,21
1740	Myyntisaamiset muilta	21 271,65	95 894,12				
1811	Arvonlisäverosaamiset	17 867,96	31 582,93		<u>VIERAS PÄÄOMA</u>		
1810	Muut saamiset	0,00			<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>		
1821	Muilta	0,00	24 376,56				
	Muut siirtosaamiset yht.	0,00	24 376,56		<u>OSTOVELAT</u>		
	Lyhytaikaiset saamiset yht.	39 139,61	151 853,61	2549	Ostovelat muille	-48 512,11	-194 342,17
					<u>Ostovelat yht.</u>	-48 512,11	-194 342,17
	Rahat ja pankkisaamiset			2555	Muut velat	-32 383,30	-32 343,94
1900	Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 527 246,41	1 266 533,83		<u>Siirtovelat</u>		
					Siirtyvät korot		
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.</u>		1 566 386,02	1 418 387,44				
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>		5 135 020,25	5 807 743,94				
					Siirtyvät korot muille	-1 700,84	-1 700,84
				2570	<u>Siirtyvät korot yht.</u>	-1 700,84	-1 700,84
					Lomapalkkajaksotus		
					Lomapalkkajaksotus	-222 801,00	-222 801,00
				2580	<u>Lomapalkkajaksotus yht.</u>	-222 801,00	-222 801,00
					Muut siirtovelat		
					Lyhytaikaiset muut siirtovelat r	0,00	0,00
					Ammattiyhdistysjäsenmaksut	-408,97	-382,74
					KuEL/työntekijät	-7 998,90	-6 172,17
					KuEL-maksut palkkaperusteinen	-19 771,38	-16 128,37
					Luottamushenkilömaksut		0,00
					Tapaturmavakuutusmaksut	-2 924,62	0,00
					Työttömyysvakuutusmaksut/ty	5 281,67	0,00
					Työttömyysvakuutusmaksut	2 641,03	0,00
				2588	<u>Muut siirtovelat yht.</u>	-23 181,17	-22 683,28
				2575	Siirtovelat muille yht.	-247 683,01	-247 185,12
					<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	-328 578,42	-473 871,23
					<u>VIERAS PÄÄOMA YHT</u>	-328 578,42	-473 871,23
					<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	-5 135 020,25	-5 807 743,94

Tuloslaskelma vastuualueittain:

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	-2,2 %
Tuet ja avustukset	1 110 329	214 009	418,8 %
Muut toimintatuotot	122 084	97 922	24,7 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 634 571	2 768 125	31,3 %
Henkilöstökulut	-1 622 843	-1 748 611	-7,2 %
Palvelujen ostot	-1 755 711	-742 878	136,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 017	-57 500	-7,8 %
Avustukset	-22 000	0	
Muut toimintakulut	-181 000	-219 136	-17,4 %
TOIMINTAKULUT	-3 634 571	-2 768 125	31,3 %
TOIMINTAKATE	0	0	
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
VUOSIKATE	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	0	0	

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	20 000	-100,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	20 000	-100,0 %
Henkilöstökulut	-602 106	-612 900	-1,8 %
Palvelujen ostot	-154 600	-126 900	21,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 800	-26 200	-28,2 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-6 300	-8 700	-27,6 %
TOIMINTAKULUT	-781 806	-774 700	0,9 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	-781 806	-754 700	3,6 %

ALUEIDENKÄYTTÖ			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	
Henkilöstökulut	-243 935	-251 873	-3,2 %
Palvelujen ostot	-106 950	-99 800	7,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 250	-4 550	-6,6 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-2 800	-2 900	-3,4 %
TOIMINTAKULUT	-357 935	-359 123	-0,3 %
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-357 935	-359 123	-0,3 %

HALLINTOPALVELUT			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	8 500	8 300	2,4 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 500	8 300	2,4 %
Henkilöstökulut	-391 194	-530 459	-26,3 %
Palvelujen ostot	-275 400	-287 800	-4,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 300	-22 750	6,8 %
Avustukset	-2 000	-2 000	0,0 %
Muut toimintakulut	-133 500	-116 500	14,6 %
TOIMINTAKULUT	-826 394	-959 509	-13,9 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-817 894	-951 209	-14,0 %

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	-2,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 402 158	2 456 194	-2,2 %
Henkilöstökulut	-60 000	-61 500	-2,4 %
Palvelujen ostot	-254 386	-149 575	70,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-3 200	-100,0 %
Avustukset	-18 000	0	
Muut toimintakulut	-7 700	-7 200	6,9 %
TOIMINTAKULUT	-340 086	-221 475	53,6 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	2 062 072	2 234 719	-7,7 %

MAAKUNTAUUDISTUS (2018/5 kk)			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	673 896	89 622	651,9 %
Muut toimintatuotot	59 902	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	733 798	89 622	718,8 %
Henkilöstökulut	-49 304	-113 196	-56,4 %
Palvelujen ostot	-699 470	-41 000	1606,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	-300	1566,7 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-24 000	0	
TOIMINTAKULUT	-777 774	-154 496	403,4 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-43 976	-64 874	-32,2 %

PROJEKTIT (tekninen tuki, europe direct, muuttajakoordinaattori, Suomi 100 hanke, Kainuun biotuotetehdas, Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke)			
	TA 2018	TA 2017	%
Myyntituotot			
Tuet ja avustukset	436 433	194 009	125,0 %
Muut toimintatuotot	53 682	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	490 115	194 009	152,6 %
Henkilöstökulut	-276 304	-178 683	54,6 %
Palvelujen ostot	-264 905	-53 600	394,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-667	-500	33,4 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-8 700	-81 836	-89,4 %
TOIMINTAKULUT	-550 576	-314 619	75,0 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-60 461	-120 610	-49,9 %

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2018 v. 2016 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA						
Kunta	Asukasluku vuonna 2015	Asukasluku vuonna 2016	Maksuosuus 2017 euroa	Maksuosuus 2018 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksuosuudesta
Hyrnsalmi	2 422	2 406	78 978	77 264	-1 713	3,2 %
Kajaani	37 622	37 521	1 226 793	1 204 917	-21 876	50,2 %
Kuhmo	8 806	8 647	287 149	277 682	-9 467	11,6 %
Paltamo	3 488	3 491	113 738	112 107	-1 631	4,7 %
Puolanka	2 776	2 735	90 521	87 829	-2 691	3,7 %
Ristijärvi	1 351	1 345	44 054	43 192	-862	1,8 %
Sotkamo	10 523	10 471	343 138	336 257	-6 882	14,0 %
Suomussalmi	8 336	8 187	271 823	262 910	-8 913	10,9 %
Yhteensä	75 324	74 803	2 456 194	2 402 158	-54 036	100 %

7.4 Henkilöstösuunnitelma 2018

Kainuun liiton virastossa henkilöstö sijoittuu kolmelle vastuualueelle, joita ovat elinkeinot ja aluekehitys, alueidenkäyttö sekä hallintopalvelut. Liiton sisäinen työskentely tapahtuu pääosin kolmessa ydinprosessissa. Vastuualueen johtaja toimii alueensa henkilöstön esimiehenä ja vastaa alueensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kainuun liiton henkilöstörakenne uusiutunee suunnitelmakaudella, sillä vanhuuseläkeiän saavuttaa merkittävä osa henkilöstöstä. Kainuun liiton henkilökunnan määrä vuoden 2018 alussa on arviolta 21 henkilöä. He kaikki ovat toistaiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa. Kolme henkilöä tekee osa-aikaista työtä.

Maakuntahallitus on linjannut kokouksessaan 22.08.2016 liiton lyhyen ja pitkän tähtäimen henkilöstöpolitiikan. Liitto täyttää avoimeksi tulevat vakanssit omien tarpeidensa sekä tulevan maakuntahallinnon tarpeet huomioiden.

Tavoitteet

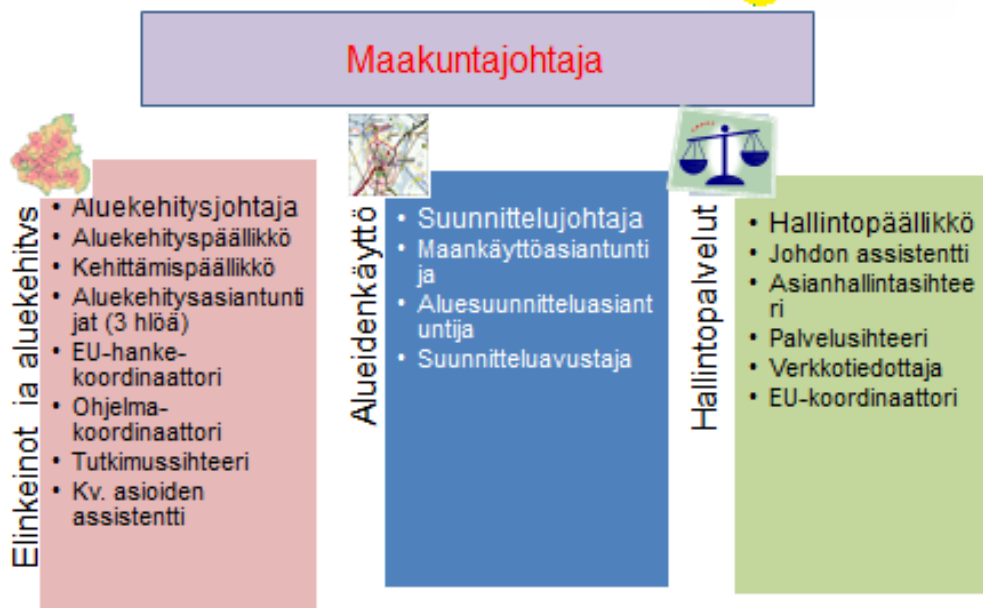
- Selkiytetään johtamis- ja toimintaprosesseja
- Pidetään yllä ja kehitetään aktiivista työhyvinvointitoimintaa.
- Vapautuvien virkojen/toimien osalta selvitetään tehtävien uudelleenjärjestelyt ottaen huomioon tulevan maakuntauudistuksen henkilöstö- ja osaamistarpeet.

Mittarit

Kehityskeskustelut ja henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnit toteutetaan vuosittain ja työn vaatavuuden arviointi tarkistetaan tehtävän vaatavuuden muuttuessa. Henkilöstön koulutussuunnitelma on laadittu, henkilöstöä kannustetaan työhön liittyvän ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Vuorotteluvapaan käyttö ja työajan joustot ovat mahdollisia, henkilöstölle tarjotaan myös hyvät työterveyspalvelut ja mahdollisuus kulttuuri- ja liikuntaseteleiden käyttöön. Tasa-arvo-ohjelma on laadittu ja noudatetaan. Tarvittaessa tehtäviä voidaan yhdistää ja vapautuvia tehtäviä uudelleen järjestää.

Henkilöstön jakaantuminen vastuualueille

Elinkeinot ja aluekehitys: 10 henkilöä
Alueidenkäyttö: 4 henkilöä
Hallintopalvelut: 7 henkilöä

Kuva 7. Henkilöstösuunnitelma 2018

Lisäksi Kainuun liitto ostaa Kainuun sotelta viestintäpäällikön työpanosta yhden työpäivän verran viikossa (~20 % hänen työajasta).

7.5 Ohjelma- ja kehittämisrahoitus

EAKR-välittävä viranomainen

Kainuun liitto toimii Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) välittävänä toimielimenä. Aluekehitysrahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä, Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020 toimintalinjat ovat: Pk-yritystoiminnan kilpailukyky sekä Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. Kainuun liiton suunniteltu kokonaisrahoitus vuodelle 2018 on 4,486 milj. euroa, josta (EAKR -myöntövaltuutta) Euroopan unionin/valtion rahoitusosuus on yht. 3,391 milj. euroa ja laskennallista alueemme kuntien rahoitusta 1,095 milj. euroa.

Kansalliset rahoitusinstrumentit

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO)

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -rahoitus on kansallinen aluekehitykseen kohdennettu määräraha. Rahoitus on Suomen hallituksen 'Kilpailukyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla' -rärkihankkeen toimenpide.

AIKO-rahoituksella haetaan ratkaisuja ja kokeiluja Kainuun aluekehittämishaasteisiin. Rahoituksella tuetaan aluelähtöisiä hankkeita, joilla vahvistetaan maakunnan eri osien kykyä sopeutua elinkeinorakenteen muutoksiin. Keskeisessä roolissa ovat elinkeinojen, elinvoiman ja yritysten toimintaympäristön uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen sekä työllisyys ja kokeilut.

Rahoituksella toteutetaan kooltaan pieniä, nopeita, kokeiluluontoisia ja uusia toimenpiteitä. Rahoituksella tuetaan merkittävien kehittämisavausten liikkeelle lähtöä ja käynnistetään mittaluokaltaan huomattavia kehitysprosesseja.

Hanke on työ- ja elinkeinoministeriön alainen ja on kolmivuotinen (2016-2018) kokeiluhanke, johon ministeriö on myöntänyt AIKO-rahoitusta vuosille 2016-2017 yhteensä 460 000 euroa. Tähän mennessä rahoituspäätöksiä on tehty 20 kpl, joihin on sidottu yhteensä 446 292 euroa.

Kainuun tulevaisuusrahasto

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan (30.11.2015 § 18) Kainuun tulevaisuusrahaston perustamisen vuoden 2016 alusta alkaen. Perustamispäätöksen yhteydessä maakuntavaltuusto päätti siirtää rahaston pääomaksi n. 500 000 euroa.

Kainuun tulevaisuusrahaston tarkoituksena on tukea maakunnan henkistä ja taloudellista vaurastumista sekä yhteistyön kehittymistä rahoittamalla maakunnallisesti merkittäviä kehittämishankkeita sekä eri osapuolten yhteistyöhön perustuvia maakunnan kehittämishankkeita.

Kainuun tulevaisuusrahastosta rahoitusta voidaan myöntää maakunnallisesti merkittävien, alueen elinkeinotoimintaa tai kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä, kokeiluja ja muiden maakuntaohjelman kehittämistavoitteita edistävien hankkeiden toteutukseen tai alueellisesti merkittäviin selvityksiin. Rahoitettavaksi valittavien hankkeiden vaikutusten on ulotuttava yhtä kuntaa laajemmalle alueelle ja niiden on edistettävä maakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Kainuun tulevaisuusrahastosta voidaan myöntää osarahoitusta EU-komissiosta myönnettävien EU-osarahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuuksiin ja valmistelukustannuksiin.

Kainuun tulevaisuusrahaston rahoitusta on tällä hetkellä Kainuun liitolla käytettävissä noin 300 000 €.

Muu ohjelmaperusteinen aluekehittäminen

Kainuu kuuluu rajat ylittäviin yhteistyöohjelmien toteutusalueisiin. Pohjoinen Periferia ja arktinen -ohjelma 2014–2020 (kokonaisrahoitus 56 milj. €, TEM vastaa maakohtaisesta vastinrahoituksesta. Rahoitusta ei jaeta maakohtaisesti). Lapin liitto on Suomen alueiden yhteyshenkilö. ENI Karelia CBC -ohjelma 2017–2022 kokonaisrahoitus on 43 milj. €. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa ohjelman hallinnoinnista. Ohjelma toteutetaan Kainuun, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Karjalan tasavallan alueilla.

Interreg Europe -ohjelman 2014–2020 kokonaisrahoitus on 359 miljoonaa euroa. Ohjelmasta tuleva EU-tuki on 85 % julkisille toimijoille ja 5 % yksityisille voittoa tuottamattomille toimijoille. Ohjelman varat jaetaan ohjelma-alueelle ja tukikelpoisille organisaatioille kohdennetuilla avoimilla hankehauilla, joihin kansainväliset hankekonsortiot voivat osallistua. Kainuusta on mahdollisuus hakea rahoitusta näitä ohjelmia toteuttaviin hankkeisiin.

Myös **Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020** on merkittävä alueellinen ohjelma. Laskennallinen Kainuun osuus on koko ohjelmakaudella noin 22,8 milj. €. Lisäksi on kuntarahoitusta n. 0,600 milj. € eli vuositasolla se on keskimäärin 3,3 milj. €. Leader -ohjelmissa on käytössä ohjelmakaudella 2014–2020 yhteensä n. 10,0 milj. €, sisältäen myös kuntarahan; tämä tarkoittaa, että laskennallisesti vuositasolla summa on 1,4 milj. €.

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto toimii EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

- **ENI CBC Karelia-ohjelma 2014–2020**; ohjelmassa on jaossa ohjelma-alueelle 43 milj. € (Ohjelma-alueita on Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Karjalan tasavallan alueet). Lisäksi on optio 32 milj., joka realisoituu 2018 jälkeen. Maakunnittaista laskennallista rahoituskattoa ei ole, joten ohjelman hyödyntäminen vaatii alueellista aktiivisuutta, hanke-suunnittelun aktivointia. Ohjelmasta rahoitettaville hankkeille myönnettävä tuki enintään 90 %. Ohjelman ensimmäiset hakukierrokset avautuivat 2017. Hankkeiden toteutusaika on 2017–2022.
- **Itämeren alueen -ohjelman** toteutukseen osallistutaan ohjelmahallinnossa sekä hankkeilla.
- **Pohjoisen Periferian -ohjelman** osalta osallistutaan ohjelman hankkeiden valmisteluun.
- **Kolarctic CBC -ohjelmassa** Kainuun liitännäisjäsenyys mahdollistaa osallistumisen nykyistä näkyvämmiin hankkeiden toteutukseen mm. Murmanskin ja Arkangelin suuntaan.
- **Interreg Europe 2014–2020 -ohjelman** toteutukseen osallistutaan hankkeiden toteuttajina sekä alueellisina yhteistyökumppaneina erityisesti hankkeisiin liittyvien alueellisten sidosryhmäryhmien toimintaa koordinoimalla.

EU:n erillisohjelmia Kainuun liitto ei toteuta suoraan, mutta osallistuu aluekehitysviranomaisen roolissa useisiin hankkeisiin, jossa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.